

בתחום הספורט « אסתר רוט - טחמזרוב

היא נחשבת לאחת מהאתלטיות הבולטות שידעה המדינה, ואף זכתה בפרס ישראל לספורט לשנת תשנ"ט. במאזנה שתי מדליות זהב (בריצת 100 מטר משוכות ובקרב חמש) ומדליית כסף (בקפיצה לרוחק) במשחקי אסיה בבנגקוק (1970) ועוד מדליות רבות בתחרויות בינלאומיות.

באיכות אסתר רוט טחמזרוב

באולימפיאדת מינכן 1972 היא העפילה לגמר מאה מטר משוכות, אך בעקבות טבח הספורטאים, ביניהם גם מאמנה האישי עמיצור שפירא ז"ל, פרשה מהתחרות. קודם לכן עלתה לחצי הגמר בריצת 100 מטר וסיימה במקום החמישי, 4 אלפיות השנייה אחרי הרצה שעלתה לגמר מהמקום הרביעי.

לאחר אולימפיאדת מינכן זכתה ב-3 מדליות זהב במשחקי אסיה בטהרן (1974), בריצות 100 מטר, 200 מטר ו-100 מטר משוכות.

להישגה הגדול ביותר היא הגיעה באולימפיאדת מונטריאול (1976), כאשר עלתה לגמר בריצת 100 מטר משוכות, וסיימה בו במקום השישי. בכך היתה לספורטאית הישראלית הראשונה שעלתה לגמר אולימפי, והישגה היה הטוב ביותר של אתלט ישראלי במשחקים האולימפיים עד אולימפיאדת סידני 2000.

שיאיה ב-100 מטר משוכות ו-200 מטר לא נשברו במשך כ-20 שנים, והיא היתה בין מדליקי המשואות ביום העצמאות תשס"ד. עד היום היא מחזיקה בשיא הישראלי בריצת 100 מטר לנשים, שעומד על 11.45 שניות, אותו קבעה באולימפיאדת מינכן.

אהוד כהנים, ynet

- 2 במה הדמות שקיבלתם/ן דומה או שונה מאסתר המלכה?
- 2 מה הייתם/ן רוצים שדמותכם/ן תלמד מאסתר המלכה? מה היתה המלכה יכולה ללמוד מהדמות שלכם/ן?
- 2 האם הייתם/ן מעניקים/ות לה את הכתר? למה?

שאלות לדיון

בתחום המוזיקה « אסתר רדא »

צלם: יובל אראל

נולדתי בישראל לאמא שדיברה אמהרית. כילדה קטנה דיברתי אמהרית שוטפת וגם עברית שוטפת. האגדה מספרת שבגיל 6 באתי לאמא שלי ואמרתי לה שאני לא רוצה יותר לדבר אמהרית, שאני רוצה שהיא תדבר איתי רק עברית. וזה מה שקרה. ממש הכרחתי אותה ללמוד עברית, והיא שיתפה פעולה כי היא רצתה ללמוד את השפה. כך שמגיל 6 האמהרית שלי דעכה. עשיתי את הבחירה שכל ילד של מהגרים עושה, ובחרתי להיות עם הרוב, להיות ישראלית. התנתקתי מכל מה שקשור למקורות באתיופיה, גם מהמוזיקה ומהאוכל. הייתי ממש נגד זה. כמובן שאחרי הצבא התחיל תהליך הפוך. כשהתבגרתי, הבנתי שאני לא צריכה לבחור ושאפשר להיות גם וגם, הכל בסדר.

מאיה כהן, ישראל היום

לא רק בגלל שנולדתי בו [חג פורים] ועל שמה של המלכה אני קרויה. גם בגלל התחפושות. שנים שחיפשתי ו-"התחפשתי", לכל דבר, חיפשתי להיות שייכת, רציתי זהות, אז עטיתי על עצמי זהויות שונות, ניסיתי הכל, נגעתי בהכל, רק לא להיות אני-הפשוטה. חשבתי שלהיות סתם אני, זה סתמי, לא מעניין ולא מיוחד. שלא יאהבו אותי. בשנים האחרונות הבנתי להיות אני זה הכי מיוחד, אין עוד אחת בדיוק כמוני, ו-"אני" זה רחב כל כך ומשתנה ומתפתח, והבן-אדם היחידי שחשוב באמת שיאהב אותי זה אני. ועוד דבר על - עדלאידע, שנים שהיה לי חשוב להיות חכמה כזאת, לא העזתי להגיד שאני לא יודעת. היום אני הכי שמחה שאני לא יודעת, כי זה אומר שיש מה ללמוד, ואני הכי שמחה על הגילויים שיגיעו. אז המסכה היחידה שאני עוטה על עצמי היום, היא על החולצה! ולגבי החיפוש, הוא רק שינה צורה, ושלא יגמר לעולם!! פורים שמח עדלאידע!

אסתר רדא

- במה הדמות שקיבלתם/ן דומה או שונה מאסתר המלכה? ?
- מה הייתם/ן רוצים שדמותכם/ן תלמד מאסתר המלכה? מה היתה המלכה יכולה ללמוד מהדמות שלכם/ן? ?
- האם הייתם/ן מעניקים/ות לה את הכתר? למה? ?

בתחום המשפט « אסתר חיות »

להשקפתי, לא ניתן להיאבק בהצלחה באלימות נגד נשים באמצעות פעולות אכיפה או ענישה בלבד, מחמירות ככל שתהיינה. המאבק הזה מונח לפתחנו כחברה, והוא איננו נחלתן של נשים בלבד. עלינו להשקיע בחינוך, בהעצמת נשים, ובעיקר בחינוך הדור הצעיר – ילדים וילדות –

לערכים של שוויון וכיבוד הזולת.

זהו מאבק חברתי-לאומי הדורש מאיתנו להתחייב כפרטים, כשכנים, כבני משפחה וכקהילה למנוע מופעים של אלימות מכל סוג כלפי נערות ונשים, וגם כלפי נערים וגברים, ולהבטיח כי כל אדם באשר הוא אדם יזכה לחיים בביטחון ולהגנה על זכויותיו.

אכן, אין לכחד כי במקרים מסוימים שבהם אמור בית המשפט למלא תפקיד במניעת הרע לא תמיד הוא מצליח בכך. כך עלול לקרות כאשר נסיבות האירוע והחומר המוצג על ידי המשטרה או התביעה אינם חד-משמעיים, וכך עלול לקרות כאשר השופט או השופטת שגו בהחלטתם. אך בשיטת המשפט הישראלית נתונה לשופטים עצמאות בהפעלת שיקול דעתם.

[...] מאחורי כל נתון סטטיסטי הקשור באלימות נגד נשים ניצבת אישה בשר ודם המתמודדת לבד עם מוראות האלימות המופנית נגדה. לעתים, כל שנדרש מאיתנו הוא לשבור את קשר השתיקה והבדידות: להטות אוזן, להישיר מבט, לשאול "מדוע פניך רעים היום", ולהושיט יד לעזרה.

בעניין כרמלה בוחבוט שבו פתחתי הדגיש בית המשפט העליון את התפקיד השמור לכולנו כחברה במאבק הזה, וכך אמר: "אם כל חֶסֶת אינה תגובת הייאוש של קורבן ההתעללות, אלא שתיקת החברה, החל באלה היודעים על מסכת ההתעללויות ואינם מדווחים על כך, וכלה ברשויות שאינן מתערבות במידה הדרושה".

היום הבינלאומי למיגור האלימות נגד נשים הוא בראש ובראשונה תזכורת לכולנו להבהיר במילים ובמעשים לכל מי שמתמודדת עם תופעות של אלימות מכל סוג שהוא - את לא לבד!

אסתר חיות, מתוך נאום ביום המאבק באלימות במשפחה, אתר הרשות השופטת.

שאלות לדיון

- במה הדמות שקיבלתם/ן דומה או שונה מאסתר המלכה? ?
- מה הייתם/ן רוצים שדמותכם/ן תלמד מאסתר המלכה? מה היתה המלכה יכולה ללמוד מהדמות שלכם/ן? ?
- האם הייתם/ן מעניקים/ות לה את הכתר? למה? ?

בתחום הספרות « אסתר טיטרייט-וורצל »

צלם: יריב כץ, ידועות אחרונות

אסתר טטרייט וורצל היא שם נרדף להרבצת ציונות בנוער בדרכי נועם, קרי בסיפורי הרפתקאות, חניכה ואהבה. היא כתבה למעלה מעשרים ספרי נוער, רובם ככולם מחיי

העם היהודי, היישוב היהודי בארץ ישראל ומדינת ישראל. היא מזוהה במיוחד עם שני רבי המכר שלה, 'אורי' ו'אליפים', הראשון מחיי הנוער בארץ בשלהי ימי המנדט והשני מחיי נוער בפנימייה חקלאית.

כשהיתה בת כשנה, ב-1933, השתוללה בארץ מגפת פוליו, שיתוק ילדים. היא נפלה לה קורבן. "בהתחלה היה לי חום אימים והייתי משותקת לגמרי. נשארתי גורת רגל אחת. עברתי ניתוחים. כילדה, כנערה, היו תקופות שהיה עלי להתמודד עם דברים לא קלים. אני בדרך כלל לא אוהבת לדבר על זה. ב'אורי' ישנה דליה, הנערה המשותקת. את כל האמפטיה שלי לנושא הזה הכנסתי בדמות של דליה. בגיל 14 או 15, לקראת מלחמת השחרור, שמעתי את החברות שלי מתלחשות, והבנתי שגייסו אותן להגנה. לחמתי מלחמת חורמה כדי שיגייסו גם אותי, אך סירבו, בגלל הפוליו. במלחמה הייתי בפתח-תקווה; מלחמת השחרור בזיכרון שלי זה הרבה לוויית. הרי אחוז אחד מהיהודים בארץ נהרג במלחמה הזו."

היא קפצה כיתה ולצה"ל לא גויסה בשל המחלה, ולכן מצאה עצמה באוניברסיטה בגיל 17, לומדת פסיכולוגיה וספרות עברית. "בגיל עשרים גמרתי את הבי-איי והתחלתי ללמד. תוך כדי הוראה חיברתי כעשרה ספרים. או יותר. הראשון שכתבתי היה 'הבובה מהבית הקטן', בגיל עשרים. ידעתי שהוא טוב אבל לא העזתי להוציא אותו לאור. גם כשהוא הופיע, לא היה לו מזל. אני אוהבת את הספר הזה. הוא כתוב בנוסח של 'הנסיך הקטן' – בלוש ילדי אבל עם הרבה פילוסופיה. ספרי הראשון שהופיע היה 'מן המיצר', על אח ואחות בשואה, שאביהם נרצח ושהצליחו למצוא את אמם ועלו ארצה. כתבתי אותו בהשפעת משפט אייכמן: הוא החזיר אותי לזיכרונות מפליטי השואה שהיו ישנים אצלנו, שבלילות היו בוכים וצועקים ובימים שמעתי את הסיפורים המזוועים שלהם."

'אורי' ו'אליפים' הם הפופולריים ביותר בין ספרייך. את מרוצה מזה?

"יש בזה כמובן משהו מתסכל, שהרי אורי הופיע לפני 30 שנה ואליפים לפני 24 שנה. אני כל השנים כותבת, ואומרת – עכשיו הספר הזה ינצח את אורי. אף ספר לא ניצח אותו. אליפים במקום השני. עד היום ילדים אוהבים אותם וכותבים לי עליהם מכתבים בדוא"ל. ככה זה, כל ספר לגורלו, ואי אפשר לשער מראש את הגורל הזה."

ולילדים של היום זה מדבר באותה מידה?

"כן. למרות הסגנון. כתבתי את זה בכוונה בסגנון של הימים ההם, וכשיצאה מהדורה חדשה לא שיניתי."

צור ארליך, מקור ראשון

- במה הדמות שקיבלתם/ן דומה או שונה מאסתר המלכה? ?
- מה הייתם/ן רוצים שדמותכם/ן תלמד מאסתר המלכה? מה היתה המלכה יכולה ללמוד מהדמות שלכם/ן? ?
- האם הייתם/ן מעניקים/ות לה את הכתר? למה? ?

בתחום המדעים « אסתר סמואל-כהן

צלם: דאגל גותרי, האוניברסיטה העברית

אסתר סמואל-כהן, פרופ' לסטטיסטיקה מהאוניברסיטה העברית, עסקה בנושאים תיאורטיים, שהפיתוחים המעשיים שלהם יכולים לקבל ביטוי בתחומים רבים, החל מניסויים רפואיים, דרך צמצום תאונות דרכים ועד בחירת תיקי השקעות.

"מקצוע הסטטיסטיקה הוא כלי שאי אפשר בלעדיו בכל המדעים. הסטטיסטיקה נותנת את אותותיה בכל תחומי החיים המודרניים, ואני מנבאה לה תפקיד שילך ויתרחב בעתיד", אמרה ב-2004, כשקיבלה את פרס ישראל.

סמואל-כהן נולדה ב-1933 באוסלו. הוריה, יצחק-יוליוס והנרייטה סמואל, עברו לשם מגרמניה שלוש שנים לפני כן, כשאביה התמנה לרב הראשי של נורבגיה. ב-1940 נכנסו הנאצים בשערי נורבגיה ושנתיים לאחר מכן החלו רדיפות היהודים. "אבי הוזר על ידי איש גסטפו כי יש צו לעצרו למחרת היום, אך הוא לא הסכים להימלט, מחשש שהדבר יגרום פעולות נקם בכל היהודים", סיפרה. "לאחר שהיה עצור בנורבגיה כחודשיים, נשלח לאושוויץ, ושם נספה", הוסיפה.

בדצמבר 1942 יצאו לדרך המסוכנת לשבדיה יחד עם עשרות יהודים נוספים. הם עשו זאת תוך שהם מסתתרים במשאיות בין שקי תפוחי אדמה. לימים, חברות המחתרת שהצילו את אסתר ומשפחתה קיבלו אות "חסידי אומות עולם" מ"יד ושם". ב-2008 הדליקה משואה בטקס יום השואה: "רציתי להזכיר את אבי זכרונו לברכה וכן להודות לחברי המחתרת הנורווגית שסיכנו את חייהם, וחלקם שילמו בחייהם, למען הצלת יהודים", אמרה.

ב-1953 החלה ללמוד מתמטיקה וסטטיסטיקה באוניברסיטה העברית. כסטודנטית היא התפרנסה משטיפת **חדרי הלימוד**, שהיו אז במלון "המלך דוד". "חבריי, שידעו שאני מנקה את הכיתה, התחשבו מאוד והשתדלו שלא ללכלך", אמרה. **לצד זאת, עסקה גם בעבודות גינון ב"שדרות מאגנס" בקמפוס גבעת רם, שהוקם אז.**

השתלבה בסגל ההוראה של המחלקה לסטטיסטיקה באוניברסיטה העברית, שם **התקדמה לדרגת פרופסור מן המניין ולימים מונתה לראש החוג לסטטיסטיקה ולנשיאת האיגוד הישראלי לסטטיסטיקה.** כהן-סמואל פירסמה עשרות מאמרים והכשירה דורות של תלמידים בתחום. "נהוג היום להתלונן הרבה על הפלייתן לרעה של נשים, אך אני כל ימי חיי הרגשתי שכתוצאה מהיותי מהבודדות, יחסית, בתחום עיסוקי, הבלוטות שלי תפסה מקום הרבה מעבר למגיע לה", אמרה. ב-2004 קיבלה את פרס ישראל בחקר הסטטיסטיקה.

עופר אדרת, © כל הזכויות שמורות ל"הארץ"

- במה הדמות שקיבלתם/ן דומה או שונה מאסתר המלכה? ?
- מה הייתם/ן רוצים שדמותכם/ן תלמד מאסתר המלכה? מה היתה המלכה יכולה ללמוד מהדמות שלכם/ן? ?
- האם הייתם/ן מעניקים/ות לה את הכתר? למה? ?

בתחום הצבא וגבורה « אסתר ארדיטי »

אסתר ארדיטי נולדה ב-1937 בסופיה בירת בולגריה. כשסיימה את לימודי בית הספר התיכון, החליטה לעלות לישראל ונקלטה בקיבוץ עמיר שבגליל. ארדיטי החליטה להתגייס לצה"ל. היא הוצבה בחיל האוויר ונשלחה לקורס חובשים, אותו סיימה בהצלחה ב-22 בנובמבר 1954.

צילום: אברהם ורד, ארכיון צה"ל

שבוע בלבד לאחר שהוסמכה כחובשת, הייתה בתורנות לילה בבסיס חיל האוויר חצור. למרות מזג האוויר הקשה והגשום, טייסת מטוסי המוסקיטו של הבסיס, בפיקוד רב-סרן יעקב שלמון, המריאה לאימוני לילה. זמן קצר לפני נחיתת המטוסים, נפגעה מערכת החשמל של הבסיס ותאורת מסלול הנחיתה כבתה. מפקד הטייסת איבד שליטה במטוסו, ניסה לנחות על המסלול החשון, החטיא אותו והתרסק בשדה חקלאי סמוך. המטוס החל לבעור במהירות, והתחמושת שבו החלה להתפוצץ.

צוותי החירום של הבסיס מיהרו למקום, ובאמבולנס נהגה טוראית ארדיטי. לאחר ששמעה את זעקות הנווט הפצוע לעזרה, מיהרה להיכנס לתוך המטוס הבוער, אף שאנשי צוות ההצלה הורו לה להתרחק. היא איתרה את הנווט הפצוע וחילצה אותו בכוחות עצמה למקום מבטחים בתעלה סמוכה. הנווט שלמה הרצמן, שהיה פצוע קשה ובהכרה מלאה, סיפר לה שהטייס יעקב שלמון פצוע קשה ומחוסר הכרה. היא חזרה בריצה למטוס הבוער... האש כבר כמעט הגיעה אל מקלי הדלק. אסתר, שכבר לא יכלה יותר למשוך את שלמון, החלה לגלגלו מחוץ למטוס. כמה שניות לאחר-מכן, התפוצץ המטוס ברעש אדיר תוך שאסתר ניסתה להגן על הפצועים בגופה... הטייס רס"ן יעקב שלמון והנווט שלמה הרצמן הובהלו לבית-החולים. אסתר החליטה שהיא עוד לא סיימה את תפקידה כחובשת ונשארה לצידם. היא דיממה והייתה מכוסה בוך, אך למרות זאת המשיכה בתפקידה וליוותה אותם לבית-החולים. מצבו של רס"ן שלמון היה חמור יותר מבין השניים, אך דווקא הוא זה ששרד ואילו הנווט שלמה הרצמן ז"ל נפטר מפצעיו.

מעשה הגבורה של אסתר התפרסם ברחבי חיל-האוויר ובצה"ל בכלל... כך למעשה קרה גם לרמטכ"ל דאז, רב-אלוף משה דיין ז"ל, שהעניק לה את עיטור המופת והופתע לראות שסיפור הגבורה שייך לנערה צעירה וקטנה. לאחר שסיימה את שירותה הצבאי, למדה בבית הספר לאחיות שבבית החולים כרמל בחיפה.

במלחמת ששת הימים התנדבה לשרת כחובשת בתחנת איסוף נפגעים של חטיבת הצנחנים בירושלים, ובהמשך ליוותה את הצנחנים כחובשת קרבית, עד לכיבוש הכותל המערבי. בעקבות זאת קראו לה "המלאך של הצנחנים" או "המלאך בלבן". במלחמת יום הכיפורים התנדבה לשרת כחובשת בבית חולים שדה, ליד תעלת סואץ. בשנת 1975 קיבלה אות התנדבות מיוחד מנשיא המדינה אפרים קציר.

ארדיטי נפטרה ב-20 בפברואר 2003 בעת ביקור קרובים באיטליה ונקברה בעיר ליבורנו. על שמה נקרא רחוב "המלאך בלבן" בירושלים.

אמנון סעדון

שאלות לדיון

- במה הדמות שקיבלתם/ דומה או שונה מאסתר המלכה? ?
- מה הייתם/ רוצים שדמותכם/ תלמד מאסתר המלכה? מה היתה המלכה יכולה ללמוד מהדמות שלכם/ ?
- האם הייתם/ מעניקים/ ות לה את הכתר? למה? ?